

[Helga Pedersen.]

stammer fra lovgivningen i 1840erne, blandt dem navnlig den gamle forordning af marts 1845 om jordafståelse til jernbaneanlæg. Det har været en god forordning, og talrige senere love har blot henvist til dens bestemmelser, men i dag er den utilfredsstillende. Det er for det første af vigtighed, at en borger ud af selve loven kan læse sine rettigheder; det kan han ikke i den gamle forordning, dertil er den blevet for forældet, for indviklet og uforståelig for den jævne mand. Men den er også reelt mangelfuld i dag; præget, som den er, af enevældens ånd giver den ikke borgerne den ret og betryggelse, vi i vort demokratiske samfund finder rimelig. Der skal f. eks. søges opnået en mindelig orden ifølge forordningens § 9, men det alene er ikke betryggende. Det må kunne kræves, at et forsøg på en mindelig orden former sig som en virkelig forligsforhandling, hvor man nøje indgår på beregningen af de enkelte erstatningsposter, og det må ikke indskrænke sig til at blive et dekret uden begrundelse. Når sagsanlæg overvejes, er begrundelsen for ekspropriationskommissionens afgørelse et meget vigtigt moment. Denne tanke falder iøvrigt i tråd med det almindelige krav til administrationen om at begrunde sine afgørelser.

Det samme gælder taksationskommissionen i § 10. Den må have pligt til at motivere sine afgørelser. Det har den næppe i dag. Dette forhold blev kritiseret stærkt i en stor retssag fra Københavns omegn for nogle år siden, hvor taksationskommissionens medlemmer iøvrigt blev afhørt som vidner i en senere retssag, og først derved fremkom en slags begrundelse.

Ekspropriationskommissionens sammensætning er også uheldig. Kun de interesserede myndigheder er repræsenteret i kommissionen, ikke borgerne. I visse senere ekspropriationslove benyttes derimod en voldgift, hvor hver part udpeger sin mand.

Reglerne om indkaldelse af de berettigede er heller ikke betryggende. Justitsministeriet har erkendt dette og søgt administrativt at bøde herpå ved et cirkulære af 1949, men loven giver ingen betryggelse.

Så vidt den gamle forordning.

Jeg kunne også pege på fremgangsmåden ved erstatningsfastsættelse indenfor vejlovgivningen — den er mærkværdig — og på

hele tvivlen og usikkerheden om, hvorvidt de forskellige ekspropriationsorganer er administrative eller dømmende organer. Men lad det være nok med disse eksempler. Jeg tror, man skulle overveje muligheden for at få en nogenlunde ensartet fremgangsmåde for fremtidens ekspropriationer og en orden, hvor man også havde i erindring, at borgeren vel har ret til domstolsprøvelse, men er tvunget til at skulle anlægge retssag for at beskytte sin lovlige ejendom. En fremtidig lov burde også fastsætte en frist for sagernes indbringelse for domstolene og i det hele taget give processuelle regler for behandlingen af disse sager. Vi må være klar over, at det i ekspropriationssager er meget betydelige værdier, det drejer sig om, og at det er uheldigt for den enkelte borger og for samfundet, hvis der træffes afgørelser herom på ubetryggende måde; derfor lyder mit spørgsmål til den højtærede stats- og udenrigsminister:

Vil regeringen overveje en revision af de gældende regler om fremgangsmåden ved ekspropriationsforretninger?

Stats- og udenrigsministeren (H. C. Hansen): I forbindelse med udarbejdelsen af den nye grundlovs bestemmelser om ekspropriation tog statsministeriet selvsagt også spørgsmålet om en revision af de generelle regler for ekspropriationsforretningers foretagelse op til overvejelse. Statsministeriet var herved i forbindelse med nogle af de ministerier, der har interesse i en sådan lovgivning, i første række selvfølgelig ministeriet for offentlige arbejder, under hvilket en stor del af ekspropriationerne sorterer. Det var da statsministeriets opfattelse, at behovet for en almindelig ekspropriationslovgivning i hvert fald ikke var så påtrængende, at man burde sætte ind på en løsning af denne opgave på et tidspunkt, hvor der for de lovgivende myndigheder forelå en lang række meget nødvendige lovgivningsarbejder.

Hovedbestemmelserne om proceduren ved ekspropriationsforretninger findes, som det ærede medlem nys har peget på, i den gamle forordning af 5. marts 1845 om ekspropriationer til jernbaneanlæg. Disse bestemmelser er ved en lang række senere love gjort anvendelige også ved senere ekspropriationer, f. eks. til luftfartsanlæg, militære anlæg,